

حقوق فرزندان

فرزندان امانت الهی و نعمت و نشانه های خدا هستند و والدین درباره سلامت، رشد، تعلیم و تربیت آنان مسئول اند و در برابر تربیت خوب پاداش و در برابر تربیت بد آنان کیفر خواهند دید. روایات اهل بیت سلام الله علیهم برای فرزند، حقوقی را بر عهده والدین دانسته که عبارت اند از:

۱. انتخاب نام نیکو برای او
۲. سرزنده و گرامی داشتن مادر او
۳. توجه به انتسابش به والدین
۴. بهداشت (نظافت و ختنه) او
۵. تغذیه مناسب وی
۶. تعلیم و تربیت او
۷. مهرورزی به وی
۸. اکرام او
۹. یاری کردنش بر کار نیک

....

امام سجاد علیه السلام می فرمایند: حق فرزندان این است که بدانی از توست و در این دنیا خوب و بدش به تو وابسته است.

بهداشت کودک

بهداشت جنسی کودک

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی نباید با همسرش در اتاقی که کودک حضور دارد آمیزش کند، چون موجب انحراف جنسی کودک می شود.

پیش گیری از بیماری

از موارد حق بهداشت کودک پیشگیری از برخی بیماری هاست. رسول گرامی فرمودند: آمیزش مرد با همسرش در حال حیض حرام است و اگر چنین کرد و فرزند مبتلا به بیماری جذام یا پیسی به دنیا آمد جز خودش کسی را سرزنش نکند.... و مکروه است که مردی پیش از غسل جنابت از احتلام، با همسرش در آمیزد و اگر چنین کرد و فرزند دیوانه به دنیا آمد جز خودش کسی را سرزنش نکند.

....

شست و شو

رسول گرامی صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: کودکانتان را از آلودگی بشویید، زیرا شیطان آلودگی را می بوید و موجب ترس کودک در خواب و نیز آزار فرشتگان همراه کودک می شود.

ختنه کردن کودک در روز هفتم

از موارد بهداشتی کودک سنت ختنه است. از معصومان سلام الله علیهم روایت شده است: نوزادان (پسر) خود را در روز هفتم (تولدشان) ختنه کنید تا پاک باشند.

پیش گیری باعوامل معنوی

از عوامل پیشگیری معنوی برای فرزندان اذان گفتن در گوش راست کودک و اقامه در گوش چپ اوست. رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای علی! هرگاه صاحب پسر یا دختر شدی در گوش راستش اذان و در گوش چپ او اقامه بگو که شیطان با این کار به وی زیانی نمی رساند. و فرمود: ای علی هرگاه با همسرت آمیزش می کنی بگو: (بسم الله اللهم جنبنا الشیطان و جنب الشیطان مارزقتنی) پس اگر فرزندی روزی شما باشد شیطان به وی زیانی نرساند.

تغذیه کودک

حق تغذیه

تغذیه کودک به ویژه زمان شیرخوارگی مورد توجه شارع مقدس قرار گرفته و برای آن احکامی مقرر کرده است. در قرآن کریم آمده است: و مادران هرچند طلاق گرفته باشند فرزندان خود را دو سال تمام شیر می دهند این حکم برای کسی است که بخواهد دوران شیر خوارگی را کامل کند و خوراک و پوشاک مادران را در حد متعارف برعهده ی پدر کودک است.

پاداش شیر دهی کودک

رسول خدا فرمودند: هرگاه زن باردار شود همانند روزه دارو نماز گزار ومجاهدی است که با جان ومالش در راه خدا می جنگد وهرگاه زایمان کند ،بزرگی پاداش وی را هیچ کس نمی داند! وهرگاه شیر می دهد ،هرمرتبته مکیدن کودک برابر است با آزاد ساختن برده ای از فرزندان اسماعیل سلام الله علیه وهرگاه از شیردهی فارغ می شود فرشته ی بزرگواری به پهلویش می زند ومی گوید :خدا تورا آمرزیده است ؛کارت را از نو آغاز کن.

تعلیم وتربیت کودک

درتعلیم وتربیت کودک چند موضوع مورد توجه اسلام است:

۱- معارف دینی؛مانند عقاید ،اخلاق ،قرائت ،دانستن احکام و انجام عبادات .

۲- ادب ومهارتهای اجتماعی

۳- ادب ومهارت های دفاعی

پاداش تعلیم قرآن واحکام دین

رسول اکرم صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: هرکس به فرزندش قرآن بیاموزد روز قیامت پدر ومادر او را فرا می خوانند ودوجامه بر آن دو می پوشانند که از نور آن چهره های بهشتیان روشن می شود.

.....

کیفر ترک آموزش دینی به فرزندان

پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم به برخی از کودکان نگریست وفرمود :وای بر فرزندان آخر الزمان از ناحیه پدرانشان ! پرسیده شد :ای رسول خدا ! آیا از آن رو که پدرانشان مشرک اند؟ فرمود :نه ، بلکه از پدرانی که مومن اند وبه فرزندانیشان چیزی از واجبات دینی نمی آموزند بلکه آنان را از آموختن منع می

کنند و به سود اندکی از دنیا که از فرزندانشان به ایشان می رسد، رضایت می دهند و من از آن ها بیزارم و آنان نیز از من بیزارند .

تعلیم مهارت های دفاعی و اجتماعی

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: به فرزندان خود شنا کردن و تیر اندازی بیاموزید ؛ همچنین فرمود: فرزندانان را گرامی بدارید و آنان را نیکو تربیت کنید که آموخته می شوید. و نیز فرمود: ای علی! حق فرزند بر پدرش این است که به وی ادب آموزد و در جایگاه شایسته ای قرارش دهد .

مهرورزی با فرزندان

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هرکس فرزندش را ببوسد خدا برایش نیکی می نویسد؛ همچنین فرمود: فرزندانان را زیاد ببوسید، به راستی که برای شما در برابر هر بوسه درجه ای در بهشت است که مسافتش پانصد سال است.

....

کیفر بی مهری به اولاد

روزی رسول خدا حسن و حسین سلام الله علیهما را می بوسید. شخصی به نام عیینه یا اقرع بن حاس گفت: من ده فرزند دارم و هرگز هیچ یک از آن ها را نبوسیده ام. آن حضرت فرمود: هرکس رحم نکند بر او رحم نمی شود. بر پایه روایتی آن حضرت به قدری از این گفتار وی خشمگین شد که چهره اش بر افروخت و به او فرمود: اگر خدا عاطفه را از دلت کنده است با تو چه کنم؟ هرکس بر خردسالان ما مهر نوزد و بزرگان ما را احترام نکند از ما {مسلمانان} نیست .

گرامی داشتن فرزندان

کرامت و بزرگواری از عوامل مهم سلامت رفتاری است، از این رو در کنار مهرورزی به فرزند باید روح بزرگواری را در او دمید .

رسول اکرم صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: فرزندان خود را گرامی بدانید (به آن ها شخصیت بدهید) و آنان را خوب تربیت کنید که موجب مغفرت شماست .

گرامی داشتن با نام خوب برای فرزند

رسول گرامی صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: نخستین هدیه هر پدری به فرزندش نام نیکو بر وی نهادن است و نیز فرمودند: هرگاه بر فرزندان نام (محمد) نهادید او را گرامی بدانید و در مجالس برایش جا باز کنید و بر او چهره درهم نکشید .

پادش نام گذاری به نام پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم

رسول گرامی صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: هیچ سفره ای نیست که بر آن کسی به نام احمد یا محمد حاضر شود جز اینکه آن منزل دوبار در روز تقدیس می شود.

ازدواج فرزند

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: حق فرزند بر پدر سه چیز است، از جمله اینکه هرگاه بالغ شد برایش همسر برگزیند .

یاری کردن فرزند

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند خدا رحمت کند کسی را که فرزندش را بر نیکی یاری کند. گفته شد: چگونه او را بر نیکی یاری کند ؟
فرمودند: آنچه را در توان اوست از وی بپذیرد و از آنچه برایش دشوار است درگذرد

...

رعایت مساوات میان فرزندان

رسول گرامی صلی الله علیه وآله فرمودند: بین فرزندان در هدایا به مساوات عمل کنید .

آنحضرت به مردی نگریست که دو فرزند داشت و تنها یکی از آن دورا بوسید فرمود: چرا مساوات را میان آن دو رعایت نکردی ؟

اولویت نیکی با دختران

رسول اکرم صلی الله علیه وآله فرمودند : هرکسی به بازار رود و تحفه ای بخرد و آن را برای خانواده اش ببرد همانند حمل کننده ی صدقه به سوی نیازمندان است و باید دختران را در دادن هدایا برپسرا مقدم بدارد ، زیرا هرکس دخترش را خوشحال کند مانند آن است که برده ای از نسل حضرت اسماعیل را آزاد ساخته است ؛ همچنین آنحضرت فرمود میان اولاد خود در دادن هدیه به مساوات عمل کنید و اگر خواستی کسی را بیشتر هدیه دهی به دختران بیشتر بده .

دعا برای فرزندان

سزاوار است انسان افزون بر تربیت و نیکی به فرزندان برای آن ها دعا کند و دعایی را بخواند که از امام سجاد سلام الله علیه در این باره وارد شده :

اللهم ومن علی بقاء ولدیس وباصلاحهم لی وبامتاعی بهم.....(دعای ۲۵ صحیفه سجادیه)

منبع: مفاتیح الحیات نوشته علامه جوادی آملی